

leeftijd 29 • **woonplaats** Bunschoten • **bedrijf** 90 melkkoeien op 30 ha, in vof met ouders, boerderijwinkel gerund door zus Gréanne • **baan** jongveespecialist • **opleiding** hbo agrarisch ondernemerschap in Dronten • **toekomstplannen** automatiseren

‘Genoeg gewacht, ik wil aan de slag’

Samen met haar zusje neemt Monique van Middelaar het bedrijf van haar ouders over. Haar zusje Gréanne de landwinkel, zij het melkvee. ‘Samen staan we sterker’, aldus Monique. Om zelfstandig het werk op het melkveebedrijf te kunnen doen wil ze investeren in melkrobots. Afwachten is ze inmiddels wel zat. Monique wil stappen maken, ook al is de toekomst onduidelijk.

TEKST GRIETJE DE VRIES

‘Het is niet even een spijkerbroek die je koopt’, vertelt Monique van Middelaar (29) over het overnemen van het familiebedrijf. Samen met haar zusje Gréanne (26) werkt ze op het melkveebedrijf van hun familie in Bunschoten. Gréanne runt landwinkel en schenkerij De Kastanjeboom, Monique doet het werk met de koeien. Volgens Monique moet je flink zeker zijn van je zaak als je een bedrijf overneemt. Maar gelukkig zijn beide zussen dat. ‘Je loopt al die jaren mee op het bedrijf en groeit erin op. Ook al zeiden mijn ouders dat er meer is dan alleen koeien, het komt erop neer dat ik wel het meeste heb met koeien.’

Na haar opleiding veehouderij op het mbo in Barneveld daagde Monique zichzelf uit met de hbo-opleiding in Dronten die gericht is op bedrijfsovernemers. ‘In Dronten ging er een wereld voor me open. Niet alleen leerde ik er veel over ondernemerschap in de lessen, maar door met je klasgenoten te praten over je plannen leer je ook veel. En dat is belangrijk: je moet tegenwoordig echt veel meer weten dan onze ouders vroeger om een bedrijf over te nemen.’

In vier jaar tijd leerde ze alles op het bedrijf door te rekenen en dacht ze nieuwe plannen uit. ‘Als ik hier zelfstandig wil boeren, moeten er wel wat aanpassingen gedaan worden. We maken nu het plan om te investeren in twee melkrobots en een uitbreiding van de ligboxenstal. Melken is

‘Je moet tegenwoordig echt veel meer weten dan onze ouders vroeger om een bedrijf over te nemen’

namelijk de beperkende factor.’ Maar met zo’n investering ga je ook een verplichting aan, weet Monique. ‘Als ik die investering aanga, ga ik er dus ook vol voor. En terwijl ik dat graag wil, blijft het ook heel spannend. We hebben er lang over nagedacht en over gesproken, mijn ouders en ik, en dit is wel het juiste moment. Als de investering doorgaat, betekent dat wel dat het nog een jaar of vijf kan duren tot ik financieel gezien het bedrijf helemaal kan overnemen.’

Twee zussen, twee bedrijven

Nu zitten Gréanne en Monique beiden in een vof met hun ouders. Voor de melkveetak is een vof opgericht met Monique en haar ouders, dezelfde constructie is er voor de boerderijwinkel van Gréanne. ‘We hebben dus allebei een eigen bedrijf, maar we werken veel samen. Zo maken we bijvoorbeeld scoontjesroom, een product dat we zelf hebben ontwikkeld. Gréanne vertelt het verhaal van ons bedrijf, dat is belangrijk in deze regio. Samen staan we sterker.’ De unieke boerderijwinkel is volgens Monique een belangrijke versterking voor het bedrijf in de toekomst. ‘De overheid vraagt niet om grotere bedrijven, maar om lokaal en duurzaam produceren. Verbreding van het bedrijf past beter in dat plaatje dan groeien. Aangezien we met 90 koeien op 30 hectare een intensief bedrijf zijn, is groter worden geen optie – al vraagt de investering in melkrobots wel om te

groeien naar 110 koeien.’ Meer dan dat hoeft van Monique niet. Ze denkt ook niet dat het qua vergunningen zou kunnen. ‘Door de stikstofcrisis is het nog steeds afwachten wat er kan. Maar sinds de stikstofuitspraak zijn we al vier jaar verder. Ik heb wel genoeg gewacht, ik wil nu aan de slag.’

Veel zelf kunnen geeft vertrouwen

De bedrijfsplannen die Monique ongeveer tien jaar geleden in Dronten maakte, maakte ze met vooral mannelijke medestudenten. ‘In de richting met bedrijfsopvolgers waren we met twee meiden en dertig jongens. Als ik zie hoe normaal het nu al is dat vrouwen de boer zijn, dan is dat echt met een sneltreinvaart gegaan’, vertelt ze. Vreemde blikken krijgt ze nauwelijks meer, iets wat volgens haar acht jaar geleden anders was. ‘Na mijn studie in Dronten begon ik ook met mijn werk als jongveespecialist. Dat hoop ik nog langer te kunnen doen dankzij automatisering. Toen ik met dat werk begon, waren er bedrijven waar ik echt niet hoefde te komen als vrouw’, ziet Monique. ‘Soms denk ik nog wel na of ik het als vrouw wel allemaal alleen aankan. Maar als ik zie wat ik allemaal al gedaan heb, stemt dat me positief. Dat ik veel zelf kan, geeft me vertrouwen voor de toekomst, zeker met de plannen voor automatisering en de ontwikkeling van de boerderijwinkel in het vooruitzicht.’ |